

Промисловість у 2'2019 року: падіння суттєво уповільнилось

У лютому 2019р. (р/р) ситуація у промисловому виробництві покращилася - менші темпи падіння, порівняно з січневими («мінус» 1,8% порівняно з «мінус» 3,3% у січні 2019р.), обумовлені переходом від падіння до зростання у **добувній** (попит на проміжну продукцію) та окремих видах переробної промисловості (а саме харчової та виробництва будівельних матеріалів). Гальмувало виробничу діяльність збереження логістичних проблем з боку залізничного транспорту, проведення ремонтів технологічного обладнання, зокрема на металургійних підприємствах та електростанціях.

У I півр. 2019р. динаміка промислового виробництва покращиться за рахунок зменшення негативного впливу стримуючих чинників - поступового вирішення логістичних проблем на тлі стабільного зовнішнього попиту, що матиме вплив на подальшу активізацію виробничої діяльності в переробній та добувній промисловості, а також розширення внутрішнього попиту (підвищення соціальних гарантій (пенсій)).

«у лютому 2019р. (р/р) темпи падіння промислового виробництва уповільнилися до 1,8%»

Рис. 1. Промисловість України та АПСЦ, %

Джерело. Держстат, розрахунки МЕРТ на базі даних Worldbank
Примітка. Агрегований показник експортних світових цін (АПСЦ) – показник, який враховує динаміку світових цін на кукурудзу, пшеницю, сечовину, залізну руду та базові метали

Табл. 1. Основні види промисловості, %

	Січень 2019р.	внески	Лютий 2019р.	внески	Січень-лютий 2019	Частка у пром., 2019р.
Промисловість, в цілому	-3,3	X	-1,8	X	-2,5	100
Добувна промисловість	-1,6	-0,3	1,7	0,4	0	15,2
Переробна промисловість	-5,5	-3,3	-2,5	-1,5	-3,9	65,3
Постачання електроенергії, газу, пари	1,3	0,3	-4,9	-0,7	-1,5	18,5
Харчова	-1,9	-0,4	0,6	0,1	-0,6	20,1
Текстильна	-9,7	-0,1	-14,6	-0,2	-12,1	0,9
Деревообробна, целюозна, поліграфічна	-5,9	-0,2	-7,3	-0,2	-5,9	3,4
Кокс, нафтопереробка	-3,6	-0,03	-2,1	-0,1	-3,6	3,9
Хімічна	-14,9	-0,2	-19,5	-0,4	-16,9	2,7
Фармацевтика	6,6	0,1	23,1	0,3	15,2	1,4
Будматеріали	-6,5	-0,3	4,6	0,2	-0,8	5,3
Металургія	-4,5	-0,5	-3,7	-0,4	-4,1	18,5
Машинобудування	-11,9	-1,6	-4,3	-0,6	-8,0	7,3
Меблі, ремонт і монтаж устаткування	-1,6	-0,1	-6,1	-0,2	-3,4	1,8

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономрозвитку

Серед видів промислової діяльності позитивні результати спостерігалися:

у **добувній промисловості** – зростання на **1,7%** («мінус» 1,6% у січні 2019р. та «плюс» 3,3% у лютому 2018р., частка у структурі реалізації промислової продукції у січні 2019р. – 16,1%, частка експорту у структурі реалізації продукції за видом діяльності у січні 2019р. – 20,9%) за рахунок нарощування кількості робіт з інтенсифікації видобутку на діючій ресурсній базі з метою зменшення залежності від імпортих енергоносіїв, а також частково покращення зовнішньої кон'юнктури на ринках металевих руд (у лютому 2019р. (р/р) світові ціни на залізні руди зросли на 13,9%, за оперативними даними ДФС за 2 міс. 2019р. (п/п) фізичні обсяги експорту зросли на 0,3%). Збільшення виробництва спостерігалося у всіх основних підвидах, зокрема, у **добуванні кам'яного та бурого вугілля (на 9%), сирій нафти та природного газу (на 5,6%) та металевих руд (на 0,2%)**.

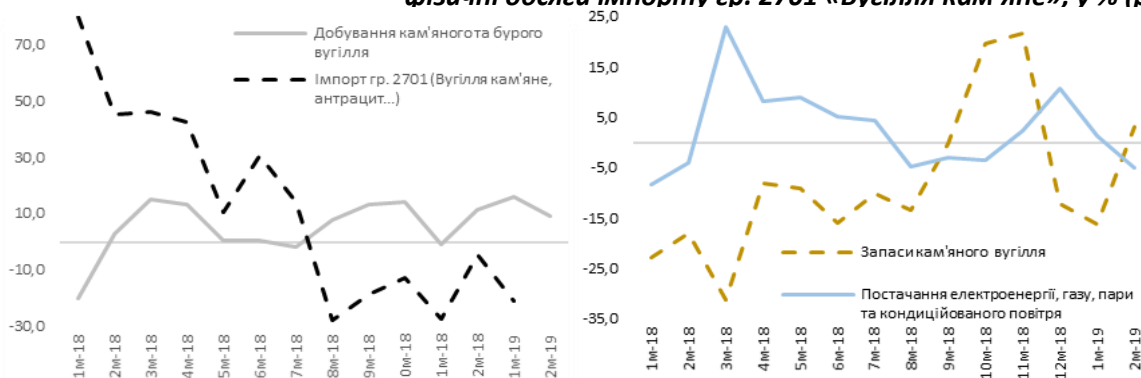
«у лютому 2019р. позитивні внески у формування динаміки промисловості мали добувна промисловість, фармацевтика, будматеріали та харчова промисловість»

«у добувній промисловості зростання спостерігалось у всіх основних підвидах»

Довідково: За оперативними даними АТ «Укргазвидобування» (далі-УГВ) у січні-лютому 2019р. видобуто 2,5 млрд м³ природного газу, що на 2,6% перевищує показник аналогічного періоду минулого року. З початку року УГВ значно наростило кількість робіт з інтенсифікації видобутку та виконало

40 операцій з гідравлічного розриву пласта (ГРП) протягом 2-х місяців, що у 1,9р. перевищує показники січня-лютого 2018р. Компанія УГВ очікує за підсумком 2019р. видобути додатково 500 млн. куб. м³ природного газу, завдяки проведенню 100 операцій з інтенсифікації видобутку на своїх свердловинах.
Джерело. www.ugv.com.ua

Рис. 2. Добування кам'яного та бурого вугілля, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, запаси вугілля кам'яного, фізичні обсяги імпорту гр. 2701 «Вугілля кам'яне», у % (р/р)

Джерело. Держстат

у виробництві основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів – зростання на **23,1%** («плюс» 6,6% у січні 2019р. та «плюс» 1,9% у лютому 2018р., частка у структурі реалізації промислової продукції у січні 2019р. – 1,1%, частка експорту у структурі реалізації продукції за видом діяльності – 8,6%) завдяки введенню в дію нових та нарощуванню існуючих виробничих потужностей;

Довідково: Фармацевтична компанія «Біофарма» збудувала у м. Біла Церква перший на пострадянському просторі завод з фракціонування плазми крові. На нових потужностях «Біофарма» планує налагодити випуск імуноглобулінів, альбуміну, фактора згортання крові VIII в масштабах, які повинні покрити потреби українського ринку і забезпечити можливість експорту. Завдяки роботі підприємства Україна входить до 12-ки країн світу, які виробляють препарати із вмістом фактора згортання крові.

Джерело: <http://mykyivregion.com.ua/2019/02/22/u-bilij-cerkvi-vidkrivayetsya-zavod-z-pererobki-plazmi-krovi-foto/>

у виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції – зростання на **4,6%** («мінус» 6,5% у січні 2019р. та «мінус» 0,1% у лютому 2018р., частка у структурі реалізації промислової продукції у січні 2019р. – 3,3%, частка експорту у структурі реалізації продукції за видом діяльності – 18,2%) за рахунок збільшення попиту з боку суміжних видів діяльності та високих очікувань щодо активізації будівельних робіт в період будівельного сезону;

Довідково: За даними Держстату у лютому 2019 (р/р) індекс будівництва інженерних споруд зріс на 41,2% та будівництва нежитлових будівель – на 20,3%. Індикатор ділової впевненості в будівництві у I кв. 2019р. (п/п) покращився на 7,5 в. п. в умовах зниження впливу таких стримуючих чинників, як недостатній попит та фінансові обмеження.

У розрізі основних підвидів у лютому 2019р. (п/п) зростання спостерігалось у всіх підвидах, зокрема, у **виробництві іншої неметалевої мінеральної продукції** – на **6,5%** (частка у структурі реалізації продукції зазначеного виду діяльності у січні 2019 р. – 59,0% та частка експорту у структурі реалізації продукції за видом діяльності – 18,0% відповідно) та у **виробництві гумових і пластмасових виробів** – на **1,3%** (41,0% та 18,4% відповідно).

у виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – зростання на **0,6%** («мінус» 1,9% у січні 2019р. та «мінус» 3,7% у лютому 2018р., частка у структурі реалізації промислової продукції у січні 2019р. – 17,5%, частка експорту – 26,7%) в умовах збільшення сировинної бази з боку с/г (врожай соняшника у 2018р. зріс на 15,7% та реалізація м'яса (у живій вазі) за 2 міс. 2019р. (п/п) - на 4%, у т. ч. через зменшення випадків АЧС) та високого споживчого попиту (у лютому 2019р. (р/р) індекс обороту роздрібною торгівлі зріс - на 7,2%, індекс реальної з/п - на 10,7%).

У розрізі основних підвидів мало місце зростання: у **виробництві харчових продуктів** – на **1,2%** (частка у структурі реалізації продукції виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів у січні 2019р. – 88,7% та частка експорту – 27,4%) за рахунок майже всіх основних підвидів (окрім борошномельної промисловості, виробництва хліба та хлібобулочних виробів, інших харчових продуктів) та

«у фармацевтичному виробництві зростання зумовлено відкриттям нових виробничих потужностей»

«у виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції позитивний вплив мали високі очікування щодо активізації будівельних робіт в період будівельного сезону»

«у виробництві харчових продуктів – збільшення сировинної бази з боку с/г виробництва та високий споживчий попит»

виробництві напоїв - на 7,2% (частка у структурі реалізації продукції виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – 8,6% та частка експорту – 5,4% відповідно), в першу чергу, за рахунок збільшення виробництва безалкогольних напоїв (на 14,7%) в умовах зростання споживання як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках (за оперативними даними ДФС за 2 міс. 2019р. (п/п) фізичні обсяги експорту гр. 2201-2202 «напої» зросли на 9,8%).

Продовжує спостерігатися скорочення у **виробництві тютюнових виробів – на 14,1%** (частка у структурі реалізації продукції виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – 2,7% та частка експорту – 71,5% відповідно) через менше споживання населенням виробів з тютюну (за 9 міс. 2018р. (п/п) індекс фізичного обсягу роздрібною торгівлі виробів тютюнових скоротився на 12,1%), в тому числі внаслідок подорожчання сигарет на внутрішньому ринку на тлі підвищення податкового навантаження (збільшення акцизів) (за даними Держстату у лютому 2019р. ІСЦ на тютюнові вироби зріс на 24,5%). В даних умовах вітчизняні виробники тютюнових виробів, з метою мінімізації витрат та проведення виробничої діяльності збільшують зовнішньоекономічні операції (за оперативними даними ДФС за 2 міс. 2019р. (п/п) фізичні обсяги експорту гр. 24 «тютюнові вироби» зросли на 16,6%).

Довідково. Згідно з ЗУ №2628-VIII від 23.11.2018р. «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів» з 01.01.2019р. підвищення акцизу на сигарети становить 20%, а з 01.07.2019р. – становитиме 9%.

Серед видів промислової діяльності негативна динаміка спостерігалась:

у постачанні електроенергії, газу пари та кондиційованого повітря – зменшення на 4,9% («плюс» 1,3% у січні 2019р. та «мінус» 4,0% у лютому 2018р., частка у структурі реалізації промислової продукції у січні 2019р. – 27,8%) через скорочення попиту на енергетичні ресурси на тлі теплих погодних умов у II половині лютого порівняно з лютим 2018р.

«зменшення в постачанні електроенергії, газу пари та кондиційованого повітря відбулося, в першу чергу, внаслідок теплих погодних умов»

У розрізі основних підвидів найбільший негативний внесок мало **виробництво газу; розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи – скорочення на 19,2%** (частка у структурі постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 26%). У **виробництві і розподіленні електроенергії – зменшення на 3,4%** (частка 74% відповідно), у т. ч. на тлі проведення поточних та капітальних ремонтів (модернізація та реконструкція обладнання енергогенеруючих компаній та теплоелектроцентралей з метою забезпечення надійної та ефективної їх роботи).

Довідково. Станом на 19.02.2019 за даними Міненерговугілля на підприємствах на ТЕС енергогенеруючих компаній у ремонті перебувають 5 (1230 МВт) енергоблоків, а саме: в поточному ремонті – 1 (180 МВт) енергоблок; в капітальному ремонті – 4 (1050 МВт) енергоблоки. На теплових електроцентралях (ТЕЦ) в ремонті перебуває 1 (420 т/год) паровий котел та 1 (50МВт) турбоагрегат. На гідроелектростанціях в реконструкції і капітальному ремонті знаходиться 12 (634,1 МВт) гідроагрегатів. На атомних електростанціях (АЕС) виконується середній ремонт на ХАЕС №1 (з 25.11.2018 до 06.08.2019) та капітальний ремонт на РАЕС № 1 (з 29.12.2018 до 01.03.2019).

Джерело. www.mre.kmu.gov.ua

у металургійному виробництві – зменшення на 3,7% («мінус» 4,5% у січні 2019р. та «плюс» 4,9% у лютому 2018р., частка у структурі реалізації промислової продукції у січні 2019р. – 16%, частка експорту у структурі реалізації продукції за видом діяльності – 61,6%) на тлі проведення поточних і капітальних ремонтів виробничих потужностей основних підприємств галузі, збереження логістичних проблем на залізниці та в морському транспорті.

«у металургії зменшення виробництва відбулося в умовах проведення капітальних та поточних ремонтів виробничих потужностей, а також збереження логістичних

У розрізі підвидів металургії у лютому 2019р. (р/р) спостерігалось скорочення у **металургійному виробництві – на 5,2%** (частка у структурі реалізації продукції металургії у січні 2019р. – 90,9%, частка експорту – 65,2%). Водночас, у **виробництві готових металевих виробів** відбулося зростання – на 0,7% (9,1% та 26% відповідно) під впливом інвестиційного попиту з боку окремих підприємств.

Довідково. За даними «Укрметалургпром» зниження обсягів металургійного виробництва в цілому у лютому 2019р. обумовлено проведенням капітальних та планових ремонтів основних виробничих агрегатів на підприємствах групи «Метінвест». На даний момент в експлуатації основних виробничих потужностей знаходяться 19 з 21 доменних печей, 8 з 9 мартенівських, 15

з 16 конвертерів, 7 з 15 електропечей та 15 з 15 машин безперервного лиття заготовок.

Джерело. www.ukrmetprom.org

у машинобудуванні – скорочення на **4,3%** («мінус» 11,9% у січні 2019р. та «плюс» 7,3% у лютому 2018р., частка у структурі реалізації промислової продукції у січні 2019р. – 5,6%, частка експорту у структурі реалізації продукції за видом діяльності – 43,7%) через дію такого тимчасового фактора як не сформованість пакету нових замовлень на початку року з боку окремих підприємств та посилення конкуренції з боку імпортних аналогів (у лютому 2019р. (р/р) виробництво електричного устаткування – «мінус» 9,9%, виробництві машин і устаткування – «мінус» 2,1% та виробництві транспортних засобів – «мінус» 8%).

Довідково. За даними Держстату за 2 міс. 2019р. обсяг нових замовлень на виробництво продукції машинобудування ↓ на 16,5% (п/п), зокрема, на продукцію з виробництва інших транспортних засобів на 39,7%, виробництва електричного устаткування – на 33,3%. Крім того, очікування окремих підприємств машинобудування щодо перспектив розвитку їх ділової активності у І кв. 2019р. (п/п), зокрема індикатор оцінки поточного обсягу замовлень на виробництво продукції (попит) з виробництва інших транспортних засобів ↓ на 4 в.п., виробництва електричного устаткування – ↓ на 3 в.п.

У розрізі основних підвидів машинобудування зростання спостерігалось лише у виробництві комп'ютерів, електронної та оптичної продукції – на **19,1%** (частка у структурі реалізації продукції машинобудування у січні 2019р. – 5,8%, частка експорту у структурі реалізації продукції за видом діяльності – 31,8%), що пов'язано з виробництвом спеціальної машинобудівної продукції.

Довідково. За даними Держстату у лютому 2019р. (р/р) у виробництві радіологічного, електромедичного й електротерапевтичного устаткування спостерігалось зростання у 6,8р. Також зростання спостерігалось у виробництві побутових приладів – у 1,62р., проводів, кабелів і електромонтажних пристроїв – на 14,7%, інших машин спеціального призначення – на 11,3% (зокрема, для добувної та харчової промисловості).

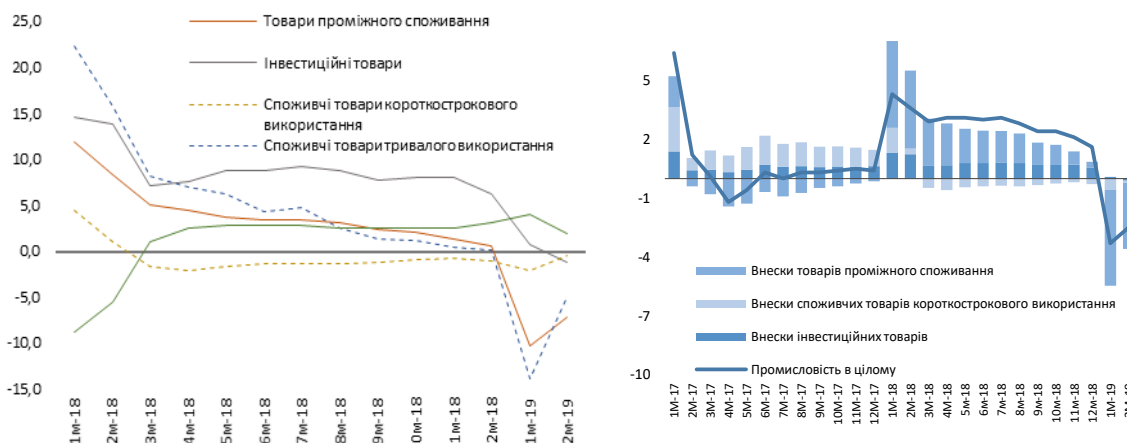
У виробництві транспортних засобів позитивний внесок мало лише виробництво залізничних локомотивів і рухомого складу – зростання на 1,1%, в той час як виробництво автотранспортних засобів скоротилося на 42,5%.

У березні Крюківський вагонобудівний завод завершив першу чергу проекту з доукомплектування тепловозів General Electric і передав «Укрзалізниці» всі 30 локомотивів. В реалізації проекту взяли участь близько 60 українських компаній, з них 10 – виробники основної комплектації. Джерело. www.kvsz.com

У розрізі основних промислових груп у лютому 2019р. (п/п) збільшення виробництва спостерігалось лише у групі **споживчих товарів тривалого використання** – на 3,6% («мінус» 4,9% у січні-лютому 2019р.) та **споживчих товарів короткострокового використання** – на 1,2% («мінус» 0,4%). Водночас, у групі **товари проміжного споживання** відбулося зменшення – на 3,9% («мінус» 7,1% у січні-лютому 2019р.), **інвестиційні товари** – на 3,4% відповідно («мінус» 1,1% відповідно), **енергія** – на 0,5% відповідно («плюс» 0,2% відповідно).

Разом з тим, за 2 міс. 2019р. (п/п) зростання виробництва відбулося лише у групі **енергія** – на 2% («мінус» 5,5% за 2 міс. 2018р.) за рахунок добувної промисловості.

Рис. 3. Зміна виробництва у розрізі основних промислових груп (у % п/п) та внески (в.п.)

Джерело. Держстат

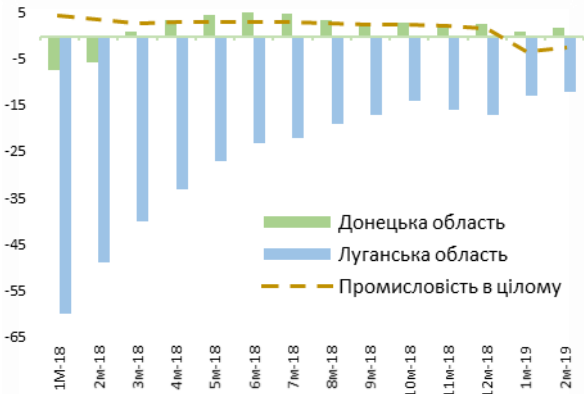
проблем»

«у машинобудуванні основним стримуючим фактором був висока конкуренція з боку імпортних аналогів»

«у лютому кількість регіонів, які отримали позитивний результат, становила 13 (16 регіонами у лютому 2018р. та 9 у січні 2019р.)»

Регіональний розріз. У січні-лютому 2019р. (п/п) кількість регіонів, які отримали позитивний результат становила – 10 (порівняно з 16 регіонами у січні-лютому 2018р.). У регіональному розрізі Донецька обл. продемонструвала збільшення виробництва – на 1,9% («мінус» 5,7% у січні-лютому 2018р.), в той час як у Луганській обл. скорочення – на 2% («мінус» 49% відповідно). **За оцінками МЕРТ внесок цих областей у промисловість у січні-лютому 2019р. становив «плюс» 0,03 в.п. (в т.ч., у Донецької обл. - «плюс» 0,07 в.п. та Луганської обл. – «мінус» 0,04 в.п.).**

Рис.4. Промисловість в цілому, Донецька та Луганська обл., у %, п/п

Джерело. Держстат

У східних регіонах (Донецька та Луганська обл.) продовжують негативно впливати стримуючі чинники, зокрема, перманентні бойові дії, транспортні обмеження щодо переміщення вантажів, низька пропускна спроможність транспортної інфраструктури Укрзалізниці, втрата контролю над підприємствами на неконтрольованій території. Позитивні показники промисловості Донецької обл. обумовлені нарощуванням виробництва у добувній промисловості, машинобудуванні та хімічному виробництві.

«за оцінками МЕРТ внесок Донецької та Луганської областей у промислове виробництво у січні-лютому 2019р. становив 0,03 в.п.»

Водночас, у Луганській обл. негативний показник зумовлений досить низьким промисловим потенціалом після втрати контролю над значною частиною підприємств - зберіглася лише п'ята частина промислового виробництва. Найбільш позитивні результати у промисловості зафіксовано у Рівненській обл. за рахунок збільшення постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря та Вінницькій обл. – майже всіх підвидів промислової діяльності.

Табл. 2. Індекс промислової продукції (регіональний розріз), п/п

Найбільші темпи зростання				Найбільші темпи падіння			
	2 м 2019р.	Частка у структурі, 2018р.	внески, в.п.		2 м 2019р.	Частка у структурі, 2018р.	внески, в.п.
Рівненська	22,8	1,4	0,3	Чернігівська	-17,4	1,1	-0,2
Вінницька	13,8	2,8	0,4	Хмельницька	-15,5	1,6	-0,2
Закарпатська	9,6	0,9	0,1	Луганська	-13,0	1,1	-0,1
Херсонська	5,0	1,1	0,1	Житомирська	-7,5	1,7	-0,1
Черкаська	2,3	8,7	0,1	Кіровоградська	-7,3	1,0	-0,1

Джерело. Держстат

Очікування. У I півр. 2019р. динаміка промисловості покращиться за рахунок добувної та переробної промисловості в умовах зменшення негативного впливу стримуючих чинників на тлі стабільного зовнішнього попиту, поступового вирішення логістичних проблем (збільшення локомотивного парку «Укразалізниці») та розширення внутрішнього споживчого попиту (підвищення соціальних гарантій (пенсій)).

Ризики. Погіршення зовнішньої кон'юнктури, девальваційні процеси на фоні ускладнень із здійсненням зовнішніх запозичень, загострення ситуації на сході країни, обмеження судноплавства в Азовському морі та Керченській протоці з боку Російської Федерації.

«I півр 2019 р. очікується покращення динаміки промислового виробництва за рахунок добувної та переробної промисловості»